

Una frivolitat estival

LA RARESA ÉS LA QUALITAT POTSER
MÉS APRECIADA EN ELS OBJECTES
SORGITS DE LA NATURALES,
MENTRE QUE HOM CONTINUA
EXIGINT A L'ART UNA SEMBLANÇA
FIDEL A LA REALITAT QUE
REPRESENTA.

Col·leccionar animals deformes deu ser una de les aficions més inusuals en l'ample ventall de dèries col·leccionistes. Doncs aquesta és l'afició que li va entrar al cor a un cafeter de Llubí, Mallorca, un poble que, quan les coses mantenien un cert ordre, era conegut pels seus destil·lats (anissos i palo) i per les tàperes. Parlem de darreries dels seixanta i principis dels setanta del segle passat.

Aquest home embalsamava els seus animalons deformes –un xotet amb dos caps, una porcelleta amb tres potes...– i els guardava a la vista de la clientela. Devia creure que aquesta clientela augmentaria significativament en saber-se boca-orella l'existència d'aquell petit horror visitable de franc. Inevitablement, aviat es va començar a parlar del “museu”, paraula que aleshores encara despertava en la gent una gran veneració, en part pel gran desconeixement que se'n tenia.

El cafeter de Llubí, alguns anys després, va vendre els fons del seu museu, que trobaren aixopluc en distints punts de l'illa. L'ultima ubicació: Manacor, a la vora de la carretera, on s'anunciava amb un cartell molt visible: “Deformed animals museum”. L'empresa explotadora del museu ha fet fallida, crec, i al lloc on s'anunciava el museu ara es construeix un nou edifici amb ignor quina finalitat. On deuen dormir els animalons el seu somni etern?

Malgrat el rebuig que poguessin suscitar aquests “deformed animals”, la curiositat que despertaven continua constituint –per a servidor, s'ha d'entendre– un petit misteri: l'atractiu de la raresa... sempre que ens vingui donada per “naturalesa”. Allò que entenem en dir “el comú de la gent” té algunes coses més o menys clares respecte de l'art: la primera, la submissió de l'obra a la representa-

titivat, en l'exercici de la qual assolirà el grau corresponent de qualitat. Vol dir això que l'escultor o el pintor ha de tenir per objecte assolir la màxima semblança possible de l'obra amb allò que vol representar. Òbviament, la qüestió ve de molt lluny i va molt més lluny encara, i un erudit s'hi podria lluir amb profit per a tothom. Una consulta a Viquipèdia ja donaria per anar fent.

M'inquieta –em distreu– la paradoxa –aparent?– eixida d'aquesta exigència de realisme, d'una banda, i de la fascinació que exerceix la raresa “natural”, sigui la del “deformed animal” o la d'una pedra amb una característiques que la distingeixen de la majoria. Per precisar una mica més, si no s'acaba d'entendre aquesta doble exigència és perquè l'espectador atribueix valors artístics a allò que ha produït la natu-

GUILLEM
FRONTERA

ralesa i que presenta algun aspecte que el més o menys singularitza. Puc donar fe del tractament com a obres d'art a un parell de dotzenes de pedres que l'amo d'una finqueta ha elevat a la categoria d'art fixant-les dalt d'unes penyes que podrien exalçar igualment obres de Moore o de Marini. (Val a dir que aquest col·leccionista acumula, d'altra banda, pintures d'artistes més o menys reconeguts en l'àmbit local i que, a aquestes pintures, els exigeix un misatge més o menys clar.)

No ens hem d'adreçar, en la cerca d'explicacions, a la qüestió de l'*objet trouvé*, perquè en realitat es tracta d'objectes cercats i percaçats. Als jardins d'un santuari mallorquí hi ha, al costat de la caseta d'eines, un espai que reuneix pedres de formes extravagants –i d'altres que recorden realitats no estrictament geològiques (la naturalesa ens en proporciona generosament: caps d'indi, elefants, fal·lus...). Conviuen, en aquest museu secret, amb estris obsolets, més vells que no antics, la presència dels quals en aquella intempèrie podria ser, com ho és tot en aquest món, una metàfora del pas del temps. Les pedres rares, per contra, contenen somnis d'eternitat: potser aquesta inesperada –no deliberada– dialèctica ens assenyalaria el camí cap a la comprensió de les aparentment contradictòries exigències a l'art i a la naturalesa.

(El lector, si ha tingut la santa paciència d'arribar fins aquí, potser es preguntarà què s'hi vol dir, en aquest escrit, perquè no pot ser ocupar tant d'espai sense que finalment s'hi expressi alguna idea clara. L'autor confessa que pensava que, escrivint-ho, trobaria una mica de llum, però confessa que ha fracassat i que lamenta el temps que ha fet perdre.)

Escriptor, guionista i crític d'art